

UUT:n toimintakertomus

vuodelta 2018

Uskontojen uhrien tuki UUT ry

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Järjestön hallinto, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet	2
3. Toiminnan suunnittelu ja arviointi.....	3
4. Toiminnan rahoitus.....	3
5. Vertaistukitoiminta	3
6. Tiedotustoiminta.....	6
7. Vaikuttamistyö	8
8. Tutkimus.....	8
9. Kansainvälinen toiminta	8
10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.....	9
11. Lopuksi	9

1. Johdanto

Uskontojen uhrien tuki UUT ry on valtakunnallisesti toimiva järjestö, jonka tavoitteena on tukea uskonnollisissa yhteisöissä vaikeuksiin joutuneita ja heidän läheisiään vertaistuen keinoin sekä tiedottaa uskonyhteisöjen keskuudessa esiintyvistä ihmisoikeusongelmista. Pyrimme vaikuttamaan sekä uskonyhteisöihin että yhteiskuntaan laajemmin siten, että hengelliseen väkivaltaan puututtaisiin ja uhreja autettaisiin. Olemme uskonnollisesti puolueettomia siten, että emme edistä mitään tiettyjä uskomuksia tai uskonnottomuutta. Täysin vastaavaa toimintaa ei ole millään toisella järjestöllä Suomessa. Toimintamme rekisteröityneenä yhdistyksenä alkoi vuonna 1993.

2. Järjestön hallinto, henkilöstö, vapaaehtoiset ja jäsenet

UUT:n vuoden 2018 sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 24.3.2018 UUT:n tiloissa osoitteessa Toinen Linja 17, Helsinki. Puheenjohtajaksi valittiin kolmannelle kaudelleen **Terho Miettinen**. Hallituksessa jatkoivat myös **Pia Puolakka, Elina Multisilta, Erno Vanhala ja Sami Nykter**.

Terho Miettinen erosi tehtävästään hallituksen puheenjohtajana 17.5.2018. Ylimääräinen yhdistyksen kokous kokoontui 16.6.2018. Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Pia Puolakka. Hallituksen muiksi jäseniksi valittiin **Elina Multisilta, Sami Nykter, Jarno Parviainen, Irmeli Puntari ja Erno Vanhala**. UUT:n hallitus kokoontui vuoden 2018 aikana seitsemän kertaa.

Toiminnanjohtajana työskenteli **Joni Valkila**. Vertaistukitoiminnan koordinaattorin työ oli ensi kertaa kokoaikainen vuoden 2018 aikana. Tehtävää hoiti **Laura Laukkanen** 1.1.-30.6.2018 ja **Iina Gummerus** 27.8.2018 alkaen.

Hanne Metsähinen ja Jukka Saarenpää Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta suorittivat UUT:ssa työhöntutustumisjakson vuoden 2018 aikana.

UUT:n jäsenmäärä on jatkanut kasvuaan. Vuoden 2018 lopussa jäseniä oli ensimmäistä kertaa yli 400. Toimintamme on kuitenkin kaikille avointa, eikä siihen osallistuminen edellytä jäsenyyttä.

Laajan vertaistuki- ja tiedotustoimintamme mahdollistaa suurelta osin suuri määrä vapaaehtoistyötä. Vuoden aikana yhteensä 45 henkilöä teki vapaaehtoistyötä UUT:ssa, ja heistä noin 30 henkilöä osallistui kuukausittain vapaaehtoistyöhön. Yhteensä vapaaehtoisten listassamme oli vuoden 2018 lopulla 82 henkilöä. Vapaaehtoisemme raportoivat käyttäneensä vapaaehtoistyöhön yhteensä 1367 tuntia vuoden 2018 aikana.

Valitsemme vuosittain vuoden vapaaehtoisen osoittaaksemme arvostusta vapaaehtoisten tekemää työtä kohtaan. Perusteltuja ehdotuksia vuoden vapaaehtoiseksi pyydettiin UUT:n toimintaan osallistuvilta sekä vapaaehtoisilta. Vuoden vapaaehtoiseksi valittiin eniten ääniä saanut **Tom-Kristian Heinäaho**. Hän on esiintynyt paljon mediassa, kirjoittanut blogia entisen Jehovan todistajan ajatuksista ja vetänyt UUT:n vertaistukiryhmiä Helsingissä. Vuoden vapaaehtoisen nimeämisen lisäksi tänä vuonna jaettiin myös kunniamaininnat kolmelle vapaaehtoiselle: **Pia Hasan, Taisia Lindqvist** ja **Marjaliisa Rimpi**.

Vapaaehtoisillemme järjestettiin kaksi koulutuspäivää vuoden 2018 aikana: 24.3. ja 17.11. Lisäksi pääkaupunkiseudun vapaaehtoisille järjestettiin tutustumis- ja toiminnansuunnittelupäivä 15.9.

3. Toiminnan suunnittelu ja arviointi

UUT:n toiminnan suunnittelua ohjaa strategia vuosille 2017-2020. Toimintaamme suunnittelevat henkilöstö, hallitus ja vapaaehtoiset. Lisäksi arvioimme toimintaamme säännöllisesti, mikä toimii toiminnan suunnittelun tukena. Keräämme palautetta toiminnastamme nettisivuilla olevan palautelomakkeen kautta ja saamiemme viestien pohjalta. Vuosittain vuoden lopussa toteutamme kyselyt vertaistukitoimintaan osallistuneille ja vapaaehtoisille toiminnastamme. Joitakin kyselyiden tuloksia raportoidaan tässä toimintakertomuksessa.

UUT:n hallitus, henkilökunta ja vapaaehtoiset suunnittelevat yhdessä toimintaa kehittämispäivässä. Vuoden 2018 kehittämispäivä järjestettiin 24.3. ja siihen osallistui 20 vapaaehtoista ja UUT:n henkilökunta.

4. Toiminnan rahoitus

UUT:n rahoitus RAY/STEA:lta on kehittynyt suotuisasti viime vuosien aikana. Lisääntynyt rahoitus vuoden 2018 alusta on muun muassa mahdollistanut toisen kokoaikaisen työntekijän palkkaamisen.

UUT sai jäsenmaksuja vuonna 2018 yhteensä 2972 euroa, mikä on 8% vähemmän kuin edellisellä vuonna. Lahjoituksia UUT sai 25 015 euroa, mikä on 472 % enemmän kuin edellisellä vuonna.

5. Vertaistukitoiminta

Sekä järjestettyjen vertaistukitapaamisten että tapaamisiin osallistuneiden määrät ovat olleet kasvussa vuodesta 2012 lähtien, jolloin UUT alkoi saada rahoitusta toimintaansa. Vuoden 2017 aikana vertaistukitapaamisia järjestettiin ympäri Suomea ennätyselliset 124, ja osallistujia tapaamisissa oli yhteensä 947. Vuonna 2018 päästiin lähelle edellisvuoden lukemia: vuoden aikana järjestettiin yhteensä

120 tapaamista, joissa kävijöitä oli 840. Tapaamisten ja osallistujien määrän pieneen laskuun on saattanut vaikuttaa ainakin se, että yhdistys on toiminut osan vuodesta vajaalla henkilöstöllä, ja vertaistukitoimintaa on tällöin koordinoitu vain yhden työntekijän voimin. Myös muutto uusiin toimitiloihin kesken vuoden, uuden vertaistukitoiminnan koordinaattorin perehdytys sekä hallituksen uudelleenjärjestäytyminen kesken hallituskauden ovat vieneet resursseja vertaistukitoiminnan organisoinnilta.

Tarjoamme vertaistukea ryhmätapaamisten, sosiaalisen median, vertaistukipuhelimen, sähköpostin ja henkilökohtaisten tapaamisten välityksellä. Vertaistukiryhmämme kokoontuivat vuoden 2018 aikana Helsingissä, Tampereella, Turussa, Oulussa, Kokkolassa, Kuopiossa, Rovaniemellä, Joensuussa, Jyväskylässä ja Lahdessa. Lahden ryhmä kokoontui ryhmänohjaajien puutteen takia vain kerran vuoden aikana. Jyväskylän ryhmä taas ei jatkanut toimintaansa enää syksyllä vähäisen osallistujamäärän takia. Muut ryhmät kokoontuivat säännöllisesti ympäri vuoden. Helsingissä järjestettiin kaikista uskontotaustoista tuleville tarkoitetun ryhmän lisäksi säännöllisesti tapaamisia, jotka oli suunnattu tietyistä taustoista tuleville:

- helluntaistaustaiset ja muista karismaattisista ryhmistä tulevat
- Jehovan todistaja -taustaiset
- lestadiolaistaustaiset
- muslimitaustaiset
- mormonitaustaiset
- seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat
- naisten ryhmä
- kansainvälinen ryhmä (englanninkielinen)

Taulukossa 1 on esitetty numerotietoja eri kaupungeissa kokoontuvien vertaistukiryhmien toiminnasta.

Taulukko 1: Vertaistukiryhmien tapaamisten ja osallistujien määrät 2018.

Kaupunki	Tapaamisten lukumäärä	Osallistujia	Osallistujien määrän muutos edellisestä vuodesta (2017)
Helsinki	52	478	- 13 %
Jyväskylä	5	12	- 60 %
Kuopio	7	22	- 33 %
Lahti	1	13	+ 225 %
Tampere	10	74	- 5 %
Turku	10	91	- 7 %
Oulu	10	70	- 34 %
Rovaniemi	8	21	- 13 %
Kokkola	9	31	+ 19 %
Joensuu	8	28	uusi ryhmä
Yhteensä	120	840	- 11 %

UUT:lla on myös useita netissä toimivia vertaistukiryhmiä, joiden kautta tavoitimme vuonna 2018 suuremman joukon ihmisiä kuin ikinä aiemmin. Siinä missä kasvokkain tapaavien ryhmien osallistujamäärät laskivat hieman, kasvoivat kaikki Facebookissa toimivat vertaistukiryhmämme. Vuonna 2015 perustetussa UUT:n vertaistuki -ryhmässä Facebookissa oli vuoden lopussa reilut 400 eri uskontotaustoista tulevaa jäsentä. Tämän ryhmän lisäksi perustettiin vuonna 2018 toinen, pienempi ryhmä kaikista uskontotaustoista tuleville. Lisäksi UUT:lla on omat Facebookissa toimivat vertaistukiryhmät seuraavista uskontotaustoista tuleville: helluntailaiset (+ muut karismaattisen kristillisyyden ryhmät), MAP-kirkko eli mormonit, islam, vanhoillislestadiolaiset sekä esikoislestadiolaiset. Näiden ryhmien lisäksi UUT:lla on oma ryhmänsä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Netissä käydyt keskustelut ovat johtaneet useisiin tapaamisiin myös netin ulkopuolella. Sosiaalisten yhteyksien muodostuminen on tärkeää, koska monet kärsivät yksinäisyydestä uskonyhteisöstä erottuaan.

Arvioimme UUT:n vuoden 2018 toimintaa laatimalla kaksi kyselyä, joista toinen suunnattiin kaikille vertaistukitoimintaamme osallistuneille ja toinen vapaaehtoisillemme. Kaikille vertaistukitoimintaan osallistuneille tarkoitettuun kyselyyn vastasi yhteensä 36 henkilöä ja vapaaehtoisille tarkoitettuun

kyselyyn 24 henkilöä. Molemmissa kyselyissä pyydettiin antamaan arvosana UUT:n vertaistukitoiminnalle asteikolla 1-5, jossa 1 on huono ja 5 on erinomainen. Viime vuosien tapaan vertaistukitoimintamme sai hyvät arvostukset. Vertaistukitoimintaan osallistuneiden antamien arvosanojen keskiarvo oli 4,5 (edellisenä vuonna 4,1), ja vapaaehtoisten antamien arvosanojen keskiarvo oli 4,3 (edellisenä vuonna 4,4). Sekä toimintaan osallistuneiden että vapaaehtoisten antama yleisin arvosana oli 5. Yksikään kyselyihin vastanneista ei antanut arvosanaksi 1 tai 2.

6. Tiedotustoiminta

UUT on ollut näkyvästi esillä mediassa viime vuosien aikana ja tämä näkyvä esiintyminen jatkui vuoden 2018 aikana. Tässä on joitakin tärkeimpiä esiintymisiämme sekä uutisia, joissa olemme olleet taustavaikuttajina:

Yle Radio Suomi 9.1.2018: Miksi luovuin uskostani? Entinen Jehovan todistaja **Eeva-Liisa Pirttinen** kertoo oman tarinansa.

Yle 11.1.2018: Uusi paljastussivusto kertoo uskonyhteisöjen sisällä tapahtuneista rikoksista Yhdysvalloissa – Jehovan todistajat piilottelevat raiskauksia

Karjalainen 17.1.2018: "Oli ahdistavaa ja pelottavaa" - Bahá'í-yhteisössä henkistä väkivaltaa (UUT:n vapaaehtoisten **Sini-Maria Melasen** ja **Eine Lakströmin** haastattelu)

Ilta-lehti 30.1.2018: "Älä anna masturbaation saastuttaa itseäsi" - Jehovan todistajien videot vuotivat jälleen: jyrkkiä käskyjä seksuaalisuudesta

Demokraatti 15.2.2018: "Olen saanut esimerkkejä Jehovan todistajien opetuksen sisällöistä" – Lapsiasiainvaltuutettu huolestui, vakavasanainen kirjelmä lähti ministeriöön

Ilta-lehti 17.2.2018: "Jos erotettu on lapsi, vanhemmilla on vastuu kurittaa häntä" - lapsiasiainvaltuutettu jyrähtää Jehovan todistajien rajuista opeista - Lapsiasiainvaltuutetun mielestä kyseessä on ongelma, joka vaatii julkisen vallan reagoitua

HS 24.2.2018: Miksi Jehovan todistajat välttävät yhä siviilipalveluksen, vaikka yhteisö ei enää kiellä sitä? **Jari-Pekka Peltoniemi** istui uskonsa vuoksi vankilassa 70-luvulla mutta arvelee, ettei nykynuorisoryhtyisi samaan

Yle 7.3.2018: Opetusministeriö pyytää selvitystä Jehovan todistajien käytännöistä seksuaalirikosten käsittelyssä – taustalla Ylen julkaisemat tiedot

Yle 7.3.2018: Ihmisoikeusliitto: Viranomaisten on ryhdyttävä valvomaan Jehovan todistajien ja muiden uskonnollisten yhdistysten toimintaa

Demokraatti 22.3.2018: Vartiotornista vapauteen (UUT:n toiminnanjohtajan **Joni Valkilan** haastattelu)

Me Naiset 9.4.2018: Neljästi jehovantodistajista erotettu Pia: ”Suren menetettyä perhettä ja menetettyä elämää” (UUT:n vapaachtoisen **Pia Hasanin** haastattelu)

Iltalehti 14.4.2018: Helille tuputettiin lapsena Jehovan todistajien uskonto, mutta aikuisena hänet erotettiin yhteisöstä ja jopa omat lapset hyvästelivät ”syntiseksi” ryhtyneen äitinsä lopullisesti

Iltalehti 10.7.2018: Jehovan todistajat pitävät kirjaa ihmisten arkaluontoisista tiedoista - EU ärähti Suomen ennakkotapauksen vuoksi: Tietosuojalaki koskee myös saarnaamista

HS 23.8.2018: Elämän on oltava ilotonta, siveää ja nöyrää, ajatteli **Pia Puolakka** nuorena – Nyt hän on vankilapsykologi, joka kertoo, miksi uskonto ei vain pelasta vaan myös tappaa ihmisiä

Yle 27.9.2018: Nainen voitti palkinnoksi kauneushoidon – työntekijä perui sen, koska asiakas oli 20 vuotta sitten Jehovan todistaja

Iltalehti 1.10.2018: 25-vuotiaaksi asti Nora ajatteli olevansa kuvottava ihminen, sitten hän menetti lähes koko sukunsa - Entisten Jehovan todistajien kokemuksissa karttaminen on täyttä totta

Yle 3.11.2018: Opetusministeriö hyväksyi Jehovan todistajien ohjeistuksen seksuaalirikosten käsittelyssä – Professori: ”On ongelma, jos yhteisöt toimivat tuomioistuimina”

Yle 23.11.2018: Sebastian Tynkkynen erotettiin Oulun helluntaiseurakunnasta, koska hän haluaa naimisiin miehen kanssa – Professori: ”Ihmisoikeusnäkökulmasta voitaisiin katsoa syrjinnäksi”

HS 4.12.2018: ”Katrina” jätti Pohjanmaan lestadiolaislahkon – nyt hän kertoo, kuinka rokotevastaisuus levisi ryhmässä nopeasti, vaikka siihen kuuluu lääkäreitä ja terveydenhoitajia

HS 7.12.2018: Jehovan todistajat etsivät keinoja verensiirtokiellon kiertämiseen – ”Verikiellosta on hankala enää luopua, koska samalla liike myöntäisi, että moni kuoli turhaan” (artikkelissa uutisoitiin

UUT:n selvitystyöstä Jehovan todistajien verensiirtokieltoon liittyen, UUT:n toiminnanjohtaja **Joni Valkila** oli näkyvästi esillä uutisessa).

Muu tiedotustoiminta:

UUT tiedottaa toiminnastaan aktiivisesti Facebook-sivullaan. Sivulla on yli 2300 seuraajaa. UUT:n Instagram-tilillä on noin 150 seuraajaa.

UUT:lla oli ständi Maailma kylässä -tapahtumassa 26.–27.5., Hengen ja tiedon messuilla 20.–21.10. ja Mielensterveystmessuilla 20.–21.11. Runsaasti ihmisiä kävi tutustumassa UUT:n toimintaan.

7. Vaikuttamistyö

UUT:n edustajat ovat olleet yhteyksissä viranomaisiin, varsinkin lapsiasiavaltuutettuun vuoden 2018 aikana. Lapsiasiavaltuutetun aloite uskonyhteisöjen nykyistä laajemmasta valvonnasta lapsen oikeuksien näkökulmasta julkaistiin helmikuussa 2017. Vaikka tämä aloite ei ole vielä saavuttanut vastakaikua yhteiskunnassa laajemmin tai vastuullisten viranomaisten keskuudessa Opetus- ja kulttuuriministeriössä, pidämme tätä aloitetta esillä ja toivomme yhteiskunnan ryhtyvän toimiin lasten suojelemiseksi ainakin pahimmilta väkivallan muodoilta uskonyhteisöissä.

8. Tutkimus

Saavutamme helposti satoja eri uskonyhteisöjen entisiä jäseniä haastattelupyynnöillä. Tutkijat, opinnäytetöidentekijät ja tietokirjailijat hyötyivät yhteistyöstä meidän kanssamme myös vuonna 2018.

9. Kansainvälinen toiminta

UUT on yhteisöjäsen alamme kansainvälisissä järjestöissä ICOSA (International Cultic Studies Association) ja Fecris (Fédération Européenne des Centres de Recherche et d'Information sur le Sectarisme - European Federation of Centres of Research and Information on Cults and Sects).

Toiminnanjohtaja **Joni Valkila** osallistui Fecris-järjestön konferenssiin 2.6.2018 Riiaassa, Latviassa.

10. Yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

UUT on Ihmisoikeusliiton ja Kansalaisareenan yhteisöjäsen.

Osallistuimme Ihmisoikeusliiton vetämään perus- ja ihmisoikeusverkoston toimintaan. Verkostoon kuuluu 17 ihmisoikeustyötä tekevää järjestöä, mukaan lukien nais- ja lapsijärjestöjä. Verkosto on löyhä yhteenliittymä, jonka tarkoituksena on tiedonvaihto sekä yhteinen vaikuttaminen ajankohtaisissa ihmisoikeuskysymyksissä.

Olimme mukana kunniaan liittyvän väkivallan vastaisessa verkostossa osallistuen sen järjestämiin tapaamisiin.

Toiminnanjohtaja **Joni Valkila** osallistui Loisto settlementin Bahar-hankkeen ohjausryhmään asiantuntijana. Hanke tukee kunniaväkivallan uhreja.

Saamme vertaistukitoimintaamme tiloja ilman korvausta yhteistyökumppaneiltamme. Näihin kuuluvat Tampereen seudun vertaiskeskus (Tampere), Turvalinkki ry (Kuopio) ja Hyvän mielen talo (Oulu).

UUT on Hyvän mielen talo ry:n yhteisöjäsen.

Olemme mukana Pakolaisavun VeTo-verkostossa, joka on maahanmuuttajien vertaistoimintaa järjestävien organisaatioiden yhteistyöverkosto.

11. Lopuksi

UUT:n vertaistukitoiminta jatkoi vakiintumistaan jälleen vuonna 2018. Onnistuimme tiedotustoiminnallamme nostamaan uskonyhteisöissä esiintyviä ongelmia julkisuuteen aiempien vuosien tapaan. Teimme vaikutustyötä, jonka seurauksena toivomme yhteiskunnan puuttuvan nykyistä enemmän hengelliseen väkivaltaan. Suomessa toimii noin tuhat uskonnollista yhteisöä ja UUT on tähän asti keskittynyt toiminnassaan näistä vain joihinkin, muiden kohdalla pintaa on tuskin raapaistu. Eri yhteisöissä esiintyvien erilaisten ongelmien kuten esimerkiksi naisten ja lasten aseman sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tilanteen nostaminen esiin vaatii vielä paljon työtä. Mikäli hengellinen väkivalta loppuisi jo tänä vuonna, olisi UUT:lle kuitenkin työtä tehtävänä vielä vuosien ja vuosikymmenten ajan, koska uskonyhteisöjen traumatisoimien ihmisten ongelmat ja vertaistuen tarve voivat jatkua hyvin pitkään.